

Učební osnovy

Název ŠVP	Se vzděláním do života		
Motivační název	Se vzděláním do života		
Datum	15.6.2009	Název RVP	RVP G 4-leté gymnázium
Verze	01	Dosažené vzdělání	Střední vzdělání s maturitní zkouškou
Platnost	od 1.9.2009		
Forma vzdělávání	denní forma vzdělávání		
Koordinátor	Hana Chotovinska		
Délka studia v letech:	4.0		

1.1 Volitelné vzdělávací aktivity

Politická geografie

Garant předmětu

3. ročník: Mgr. Martin Vácha

4. ročník: Mgr. Martin Vácha

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
		2	2

Charakteristika předmětu

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Volitelný předmět Politická geografie vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, vzdělávacího oboru Zeměpis, navazuje na osvojené vědomosti a dovednosti z povinného předmětu Zeměpis a využívá rovněž znalosti ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost a je zařazen mezi volitelné vzdělávací aktivity. Zavádí systémové myšlení do vyučovacího procesu. Zdůrazňuje vazby mezi minulostí a přítomností při politické diferenciaci světa. Základem jsou pojmy z politické geografie a jejich správné používání v praxi (Mediální výchova). Zabývá se vývojem na politické mapě světa, hranicemi států (jejich typologií, hraničními konflikty), dopady různých ideologií na politiku, hospodářství a společensko sociální dění ve státech (politické systémy, formy vlád, míra demokracie, dodržování práv a svobod, index životní úrovně). V předmětu se významně uplatňuje aktualizace z konfliktních oblastí, důraz je kladen na analýzu příčin, hledají se politické, ekonomické, demografické souvislosti ve vybraných státech světa s dopady na život lidí, životní prostředí. Významnými témy jsou integrační proces (klasifikace integrací lokálního a globálního charakteru, otázky bezpečnosti, řešení současných problémů, konfliktů na nejvyšší úrovni), zapojení ČR do mezinárodní politiky, zvláště do EU (význam diplomacie).

Předmět je nabízen žákům jako dvouletý volitelný předmět ve 3. ročníku i jako jednoletý volitelný předmět ve 4. ročníku a jim odpovídajících ročníků víceletého studia. Témata jednoletého předmětu Politické geografie pro 4. ročníky odpovídají tématům 4. ročníku dvouletého předmětu Politické geografie.

Zájmová skupina pracuje jako celek, je rozdělena do skupin nebo do dvojic podle tématu, který zpracovává. Součástí jsou samostatné práce, jejich prezentace, diskuze. Vyučování probíhá v odborné zeměpisné učebně nebo v učebně informatiky. Studenti mají k dispozici mapový materiál, tématické mapy, odbornou literaturu, internet a využívají i odborné časopisy (Mezinárodní politika, Dnešní svět), novinové články, využívají se aktuální

komentáře, diskusní pořady. Podle nabídky se účastní besed s odborníky, naučných programů.

Volitelný vyučovací předmět má tuto časovou dotaci:

3. ročník, septima 2 hodiny týdně

4. ročník, oktáva 2 hodiny týdně

Nezbytnou součástí jsou průřezová témata a jejich tématické okruhy:

- osobnostní a sociální výchova – všechny tématické okruhy
- výchova k myšlení v evropských a světových souvislostech – mezinárodní spolupráce
- výchova demokratického občana – principy demokracie
- multikulturní výchova – kulturní diference
- environmentální výchova – vztah člověka a prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované vyučujícími v předmětu Politická geografie

1. Kompetence k učení:

- používáme základní geopolitické pojmy tak, aby se v nich žáci uměli orientovat, aby je uměli svými slovy vysvětlit, věděli co znamenají a uměli je použít v praxi
- zadáváme žákům témata na aktuální společenské jevy, ve společné diskusi hledáme politické aspekty (etnická či náboženská skladba obyvatel, historický vývoj území ...)
- geografické informace a data využíváme z různých zdrojů (sdělovací prostředky, tisk, internet, encyklopedie politiky, odborné časopisy a literatura, nejnovější statistické údaje) ty třídíme tak, aby žáci rozpoznali důležité, podstatné informace od méně důležitých, nepodstatných
- motivujeme žáky ukázkami z problémových a konfliktních oblastí, v diskusi žáci prezentují své názory, analyzují shodu nebo rozpor mezi názorem svým a názory
- ostatních a teorií obecně přijatou, učitel do tohoto procesu vstupuje jako konzultant
- zadáváme ročníkové práce na politická témata, žáci je obhajují

2. Kompetence k řešení problému

- motivujeme žáky k samostatnému a tvořivému zpracování zadaných úkolů
- podporuje nápaditost, logické postupy, osobitost žáka při vyjadřování na předem zadané otázky a úkoly
- zdůrazňuje odpovědnost a uvážlivá rozhodnutí žáků při vlastní prezentaci
- ověřuje zdatnost žáků vyrovnat se s potížemi při zpracování zadaných úkolů
- podporuje týmovou práci a navrhuje ukazatele, na základě kterých bude možno posoudit úspěšnost řešení, přijímá za svá rozhodnutí zodpovědnost

3. Kompetence komunikativní

- podporujeme postupy, které žák zvolí při prezentaci politických témat
- v diskuzích využíváme znalostí a informovanosti žáků o problémech ve světě i v ČR, vedeme žáky k tomu, aby uměli srozumitelně vysvětlit svůj názor
- usilujeme o kultivovaný písemný a ústní projev žáků při prezentaci a obhajobě ročníkových prací

4. Kompetence sociální a personální

- zdůrazňujeme význam získávání informací z různých zdrojů, jejich vlastní odpovědné třídění a zpracování, které žákům pomůže na základě utříděných faktů formulovat vlastní postoje a názory na složité politické a společenské dění ve světě i v místním regionu
- podporujeme slušné vystupování a respektování názorů jiných, jako součást politické kultury

5. Kompetence občanské

- prezentujeme na příkladech politickou kulturu významných státníků a politických osobností světa, ČR, místního regionu, diskutujeme o dopadech politických rozhodnutí na občanskou společnost, tím vytváříme atmosféru společného zájmu o dění v dnešní společnosti
- zdůrazňujeme demokratické přístupy, žáci využívají i vlastní zkušenosti, v diskusi společně hledáme názorovou shodu
- zdůrazňujeme důležitost a odpovědnosti za vlastní jednání a chování v osobním i veřejném životě, učí se na protikladech z politického, společenského dění vyhodnotit příčiny problémů a zaujmout vlastní stanovisko

6. Kompetence k podnikavosti

- zdůrazňujeme význam přípravy jedince pro život, na příkladech dokumentujeme, jaké schopnosti, znalosti

a dovednosti jsou potřeba k úspěšnému zvládnutí profese veřejného činitele, politika, politologa...
- pravidelným a systematickým sledováním všech dostupných informací se snažíme vzbudit u žáků potřebu vlastní informovanosti a přehledu, který využijí v praxi

3. ročník

Garant předmětu: Mgr. Martin Vácha, 2 týdne, V

Klíčové kompetence

- **Kompetence k učení**
 - Přijímá zodpovědnost za své učení a práci
 - Uspořádá přehledně získané informace
 - Identifikuje vlastní chybu, zjistí její příčinu, napraví ji nebo operativně vyřeší situaci, při které se chyba projevila a odnáší si ponaučení pro svoji další práci.
 - Rozpozná vlastní pokrok a stagnaci v učení
- **Kompetence k řešení problémů**
 - Navrhuje ukazatele, na základě kterých bude možné posoudit úspěšnost řešení.
 - Rozpozná příčinu jevu a jeho důsledek a vztah mezi nimi
 - Na základě zhodnocení dostupných informací se dokáže rozhodnout a přijmout za své rozhodnutí zodpovědnost
 - Při řešení problému postupuje systematicky a aplikuje získané vědomosti a dovednosti
 - Vyvozuje závěry ze získaných poznatků, zobecňuje výsledná řešení a aplikuje je v konkrétních situacích
 - Popíše problém z pohledu různých účastníků nebo zájmových skupin
- **Kompetence komunikativní**
 - Vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, používá pro to jednoznačná a výstižná pojmenování.
 - Rozliší přínosy a omezení informačních technologií, které používá ke komunikaci
 - Zvolí optimální styl a jazykové prostředky podle toho, jakého účinku na čtenáře či posluchače chce dosáhnout. Pracuje cíleně se svým hlasovým projevem.
 - Umí aplikovat některé techniky zvládnutí trémy, které mu pomáhají
 - Vyhodnotí, s jakým záměrem druhý mluvčí komunikuje a vhodným způsobem reaguje.
- **Kompetence sociální a personální**
 - Při plánování cíle a postupu k jeho dosažení bere v úvahu své možnosti i vnější podmínky
 - Cíleně vyhledává příležitosti uplatnit své schopnosti v týmu i samostatně
 - Získává a vyhodnocuje informace, podle kterých řídí svou činnost
 - K problému se nestaví jako k překážce, ale jako k příležitosti
 - Rozhoduje se samostatně, za svým rozhodnutím si stojí a nese jeho důsledky. Příčiny špatného rozhodnutí rozebírá a bere si z nich ponaučení.
 - Vyjadřuje své názory nekonfliktní cestou
- **Kompetence občanská**
 - Při jednání s druhými respektuje jejich názory a jejich jednání
 - Porovnává hodnoty v kultuře i ve veřejném životě, které sám uznává s hodnotami uznávanými v předchozích generacích i s hodnotami nově vznikajícími.
 - Porovnává své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života.
- **Kompetence k podnikavosti**

3. ročník

- Vystihne, jaké podstatné schopnosti, znalosti a dovednosti jsou předpokladem úspěšného zvládnutí některých profesí. Porovná tyto skutečnosti se svými předpoklady.
- Přichází s vlastními nápady, dokáže rozvinout i nápady druhých, dosahovat cílů jako člen týmu.
- Stanovuje si takové cíle, které jsou přiměřeně náročné a dosažitelné jak z hlediska času, tak vlasních možností
- K vytvoření představy o své budoucí profesi si shromažďuje konkrétní informace jak z nabídek a oficiálních zdrojů, tak ze zkušeností jiných lidí v příslušných oborech.

Politická geografie v systému geografických věd

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • začlení politickou geografii do systému geografických věd • používá s porozuměním základní pojmy: geopolitika, politologie.... 		politologie základní pojmy z politické geografie význam politické geografie v současnosti geopolitika	
Komentář			
základní pojmy vybírá vyučující podle toho, jak se s nimi žáci setkávají v tisku, médiích, v odborných člancích apod., vedou si slovníček politických pojmů a obrátů			
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Politická struktura a politické systémy

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • definuje stát, státní hranice, typy, vznik a vývoj hranic u vybraných států • rozliší různé formy vlády ve světě, státní zřízení, uvede příklady • dovede vysvětlit pojmy demokracie, míra demokracie, lidská práva, diktatura... • pracuje na politické mapě světa a jiných tematických mapách, které vyhodnocuje • ve vybraných státech světa uvede volební systémy a nástroje řízení státu 		politické uspořádání světa stát, státní území, státní hranice formy vlády míra demokracie volební systémy	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Politická mapa světa

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • pracuje na politické mapě světa a jiných tematických mapách, které vyhodnocuje • vlastními slovy vyjádří hlavní historické události, které měnily politickou mapu světaNový výstup • používá s porozměním pojmy kolonialismus, dekolonizace, neokolonialismus, separatismus.... 		změny na politické mapě světa v historických souvislostech kolonialismus dekolonizace neokolonialismus politická mapa dnešního světa	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

3. ročník

Geografie konfliktů

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> definuje stát, státní hranice, typy, vznik a vývoj hranic u vybraných států dovede vysvětlit pojmy demokracie, míra demokracie, lidská práva, diktatura... identifikuje hlavní příčiny napětí a nestability v konkrétních regionech vyhodnotí na konkrétních příkladech důsledky lokálních konfliktů 		ohniska napětí klasifikace, důsledky, řešení konfliktů náboženské a národnostní příčiny polarizace ekonomické příčiny polarizace sféra vlivu	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Světové kulturní oblasti

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika vyhodnotí způsoby dělení světa podle hospodářských, kulturních, politických a sociálních kritérií definuje svoje poznatky o způsobu života, životní úrovni v konkrétních státech a lokalitách interpretuje, vyhodnocuje a obhajuje svůj názor 		vývoj v regionech světa z hlediska politického, kulturního a civilizačního uspořádání civilizace světové makroregiony	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Globální problémy

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> identifikuje hlavní příčiny napětí a nestability v konkrétních regionech vyhodnotí způsoby dělení světa podle hospodářských, kulturních, politických a sociálních kritérií 		politická řešení globálních problémů globální problémy, jejich příčiny a důsledky	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Aktuální rozbor politické situace

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> interpretuje, vyhodnocuje a obhajuje svůj názor 		reakce na aktuální politickou situaci práce s tiskem a jinými informačními zdroji	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Aktivity, pomůcky, soutěže**Aktivity**

- exkurze na úřad státní, individuální výběr vyučujícího

městské, oblastní
správy

4. ročník

Garant předmětu: Mgr. Martin Vácha, 2 týdně, V

Klíčové kompetence

- **Kompetence k učení**
 - Přijímá zodpovědnost za své učení a práci
 - Vyhodnotí věrohodnost a využitelnost různých zdrojů informací, které při učení používá.
 - Uspořádá přehledně získané informace
 - Využívá vědomě při svém učení různé metody a postupy, zvažuje jejich využití vzhledem k cíli učení a rozpozná, které z nich jsou pro něho nejefektivnější.
 - Rozpozná vlastní pokrok a stagnaci v učení
- **Kompetence k řešení problémů**
 - Navrhuje ukazatele, na základě kterých bude možné posoudit úspěšnost řešení.
 - Rozpozná příčinu jevu a jeho důsledek a vztah mezi nimi
 - Na základě dostupných informací formuluje hypotézy a navrhuje metody k jejímu ověření
 - Na základě zhodnocení dostupných informací se dokáže rozhodnout a přijmout za své rozhodnutí zodpovědnost
 - Při řešení problému postupuje systematicky a aplikuje získané vědomosti a dovednosti
 - Vyvozuje závěry ze získaných poznatků, zobecňuje výsledná řešení a aplikuje je v konkrétních situacích
 - Posoudí své výsledné řešení, zda dává smysl. Neukvapuje se ve svých závěrech. Svá řešení srozumitelně obhajuje a zdůvodňuje.
 - Popíše problém z pohledu různých účastníků nebo zájmových skupin
- **Kompetence komunikativní**
 - Vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, používá pro to jednoznačná a výstižná pojmenování.
 - Rozliší přínosy a omezení informačních technologií, které používá ke komunikaci
 - Vyhodnotí, s jakým záměrem druhý mluvčí komunikuje a vhodným způsobem reaguje.
- **Kompetence sociální a personální**
 - Při plánování cíle a postupu k jeho dosažení bere v úvahu své možnosti i vnější podmínky
 - Cíleně vyhledává příležitosti uplatnit své schopnosti v týmu i samostatně
 - Získává a vyhodnocuje informace, podle kterých řídí svou činnost
 - Rozhoduje se samostatně, za svým rozhodnutím si stojí a nese jeho důsledky. Příčiny špatného rozhodnutí rozebírá a bere si z nich ponaučení.
 - Vyjadřuje své názory nekonfliktní cestou
- **Kompetence občanská**
 - Porovnává své představy o vlastním životě s pravděpodobnými odhady vývoje celé společnosti zvažuje, co může ovlivnit a čemu se musí přizpůsobit.
 - Při jednání s druhými respektuje jejich názory a jejich jednání
 - Porovnává hodnoty v kultuře i ve veřejném životě, které sám uznává s hodnotami uznávanými v předchozích generacích i s hodnotami nově vznikajícími.
 - Porovnává své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života.
 - Předvídá, jaká omezení svobody nebo bezpečnosti pro jeho vlastní osobu může znamenat, když je omezována svoboda a bezpečnost druhých.

4. ročník

• **Kompetence k podnikavosti**

- Vystihne, jaké podstatné schopnosti, znalosti a dovednosti jsou předpokladem úspěšného zvládnutí některých profesí. Porovná tyto skutečnosti se svými předpoklady.
- Rozpozná příležitosti pro svůj další osobní rozvoj a uplatnění
- Přichází s vlastními nápady, dokáže rozvinout i nápady druhých, dosahovat cílů jako člen týmu.
- Stanovuje si takové cíle, které jsou přiměřeně náročné a dosažitelné jak z hlediska času, tak vlasních možností
- K vytvoření představy o své budoucí profesi si shromažďuje konkrétní informace jak z nabídek a oficiálních zdrojů, tak ze zkušeností jiných lidí v příslušných oborech.

Politická mapa světa

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • vyhledá a označí státy světa na politické mapě světa • vymezí makroregiony světa a seřadí státy podle zvolených kritérií • zná význam světové i domácí politiky v současné světě 		státy světa na politické mapě podle kontinentů	
Komentář			
je nezbytné, a by žáci přesně určovali státy světa			
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Mezinárodní organizace

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • vymezí makroregiony světa a seřadí státy podle zvolených kritérií • určí funkce hlavních integrací globálního a lokálního významu 		globální a lokální integrace významná města, dokumenty, smlouvy	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Politickogeografická diferenciacie světa

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • vymezí makroregiony světa a seřadí státy podle zvolených kritérií • rozliší oblasti na základě rozdílných přírodních, sociálních, politických a kulturních znaků • diferencuje svět podle náboženského vyznání • zdůvodní význam a postavení náboženství ve vybraných státech • posoudí materiální úroveň kvality života v konkrétních regionech a možnostmi řešení mezinárodního společenství • zná význam světové i domácí politiky v současné světě 		aspekty světového náboženství globální, regionální a lokální rozdíly	

4. ročník

literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Ohniska napětí ve světě

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> určí hlavní problémy a rizika soužití etnických a náboženských skupin lokalizuje hlavní ohniska napětí ve světě vyhodnotí příčiny a důsledky napětí, situaci aktualizuje 		geografické aspekty regionálních rozdílů národnostní, náboženské a ekonomické příčiny přehled situace v daném regionu	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Aktuální rozbor politické situace

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> vyhledá a označí státy světa na politické mapě světa zná význam světové i domácí politiky v současné světě 		reakce na aktuální politickou situaci práce s tiskem a jinými informačními zdroji	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

ČR v mezinárodní politice

Očekávané výstupy		Učivo	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> používá s porozuměním pojmy : diplomacie, ambasáda.. uvede aktuální aspekty postavení ČR v mezinárodní politice porovná postavení Česka v rámci států Evropy na příkladech hodnotí význam české diplomacie 		diplomacie České republiky	
literatura	materiály, pomůcky	didaktická technika	ostatní

Aktivity, pomůcky, soutěže**Aktivity**

- zastupitelstvo městské, návštěva podle dohody s příslušným úřadem na aktuální téma krajské, místní správy

